

**"ТҰҒЫР" біліктілікті  
арттыру орталығы**



**"Центр повышения  
квалификации "ТҰҒЫР"**

**«Бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамытуға  
арналған тиімді әдіс-тәсілдер» тақырыбындағы  
бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған біліктілікті арттыру курсының**

## **БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ**

**Сағат саны: 80**

**Алматы, 2026**

## 1. Жалпы ережелер

### **Курс аннотациясы**

«Бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған тиімді әдіс-тәсілдер» атты біліктілікті арттыру курсы бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін арттыруға, білім алушылардың оқу, жазу, есептеу, ақпаратты түсіну және өмірлік жағдаяттарда қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған.

Бағдарлама бастауыш сынып оқушыларының жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың заманауи педагогикалық тәсілдерін меңгеруге мүмкіндік береді. Курс мазмұнында мәтінмен жұмыс, тапсырмаларды өмірмен байланыстыру, оқу тапсырмаларын саралау, критериалды бағалау, зерттеушілік және жобалық жұмыстарды ұйымдастыру әдістері қамтылған. Тындаушылар оқу процесінде функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмаларды құрастыру, оқу мақсаттарына сәйкес тиімді әдіс-тәсілдерді таңдау, оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру, оқу жетістіктерін бағалау және талдау бойынша практикалық дағдыларды меңгереді.

Бағдарлама жалпы білім беретін мектептердің бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған және білім беру сапасын арттыруға, оқушылардың функционалдық сауаттылығын жүйелі дамытуға бағытталған.

### **Білім беру бағдарламасының өзектілігі**

Қазіргі білім беру жүйесінде функционалдық сауаттылықты дамыту бастауыш білімнің негізгі басым бағыттарының бірі болып табылады. Бастауыш сыныпта қалыптасқан оқу, түсіну, талдау, қолдану және қорытынды жасау дағдылары оқушының кейінгі оқу жетістігінің негізін қалайды.

Білім алушылардың мәтінді саналы түсінуі, ақпаратты талдауы, тапсырмаларды өмірлік жағдаяттармен байланыстыра орындауы, өз ойын ауызша және жазбаша жеткізе білуі – функционалдық сауаттылықтың негізгі көрсеткіштері. Бұл дағдыларды қалыптастыру бастауыш сынып мұғалімінен заманауи әдістемелік дайындықты, оқыту стратегияларын тиімді қолдануды талап етеді.

Функционалдық сауаттылықты дамытуда мәтінмен жұмыс, логикалық тапсырмалар, проблемалық жағдаяттар, зерттеушілік және жобалық жұмыстар маңызды рөл атқарады. Осыған байланысты бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби қызметін жаңғырту, әдістемелік қоржынын толықтыру – өзекті мәселе болып табылады.

Бағдарлама бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығын, математикалық және жаратылыстану бағытындағы функционалдық дағдыларын кешенді дамытуға арналған тиімді әдіс-тәсілдерді меңгертуге бағытталған.

## **Мемлекеттік басымдықтармен және әлемдік трендтермен байланысы**

Оқу бағдарламасы келесі нормативтік және стратегиялық құжаттарға сәйкес әзірленді:

- «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы;
- Орта білім беру мазмұнын жаңғырту жөніндегі Ұлттық жоба;
- Педагогтің кәсіби стандарты (2020);
- Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;
- Функционалдық сауаттылықты дамыту жөніндегі ұлттық стратегиялар;
- 175-бұйрық талаптарына сәйкес біліктілікті арттыру бағдарламаларына қойылатын талаптар.

Мемлекеттік құжаттарда функционалдық сауаттылықты қалыптастыру, білім алушылардың өмірлік дағдыларын дамыту, оқу нәтижелерін практикада қолдана алу қабілетін арттыру басты басымдық ретінде белгіленген. Осы бағдарлама бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін арттыру арқылы аталған міндеттердің орындалуына тікелей ықпал етеді.

Халықаралық зерттеулер (PISA, OECD, UNESCO) функционалдық сауаттылықты XXI ғасырдың негізгі құзыреттерінің бірі ретінде қарастырады. Бағдарлама мазмұны осы халықаралық үрдістермен үйлесімді түрде құрастырылған.

### **Бағдарламаны әзірлеу негіздемесі**

Бағдарлама мазмұнын әзірлеу барысында Қазақстанның әртүрлі өңірлеріндегі бастауыш сынып мұғалімдеріне сауалнама жүргізілді. Зерттеу нәтижелері мұғалімдердің кәсіби қажеттіліктерін және функционалдық сауаттылықты дамытуда кездесетін қиындықтарды анықтауға мүмкіндік берді.

Сауалнама нәтижелері төмендегідей бағыттарды көрсетті:

- 74% мұғалім функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмалар құрастыруда әдістемелік қолдауға мұқтаж екенін көрсетті;
- 69% педагог мәтінмен жұмыс жүргізудің тиімді стратегияларын меңгеруге қызығушылық танытты;
- 63% мұғалім оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау және мониторинг жүргізу тәсілдерін жетілдіру қажеттігін атап өтті;
- 58% респондент саралап оқыту, зерттеушілік тапсырмалар және өмірлік жағдаяттарға негізделген жұмыстарды қолдану дағдыларын арттыруды маңызды деп есептейді.

Бұл деректер бағдарламаның мазмұнын бастауыш сынып мұғалімдерінің нақты кәсіби сұраныстарына бейімдеуге мүмкіндік берді.

Бағдарламаны меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар келесі кәсіби құзыреттерді игереді:

- бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып оқыту үдерісін ұйымдастыру;
- функционалдық сауаттылықтың құрылымы мен даму заңдылықтарын түсіну;
- мәтінмен жұмыс жүргізудің тиімді әдіс-тәсілдерін қолдану;
- оқу тапсырмаларын өмірлік жағдаяттармен байланыстыра құрастыру;
- критериалды бағалау мен қалыптастырушы бағалауды тиімді қолдану;
- зерттеушілік және жобалық жұмыстарды ұйымдастыру;
- оқушылардың оқу жетістіктерін талдау және мониторинг жүргізу;
- оқу процесінде рефлексия мен өзіндік бағалауды дамыту;
- кәсіби дамуды жоспарлау және әдістемелік тәжірибені жетілдіру.

**Бағдарламаның жалпы мақсаты** – бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін арттыру арқылы оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталған тиімді және нәтижелі оқыту жүйесін қалыптастыру.

**Негізгі міндеттері:**

- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған әдіс-тәсілдерді меңгерту;
- бастауыш сыныпта мәтінмен және тапсырмалармен жұмыс жүргізудің тиімді жолдарын үйрету;
- оқыту процесінде өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмаларды қолдану;
- оқу жетістіктерін бағалау мен талдаудың заманауи тәсілдерін енгізу.

## 2. Глоссарий

**Функционалдық сауаттылық** – білім алушының алған білімін өмірлік жағдаяттарда қолдана білу қабілеті, оқу, жазу, есептеу, талдау, шешім қабылдау және коммуникация дағдыларының жиынтығы.

**Бастауыш сынып** – оқушының оқу әрекетінің негізі қаланатын, базалық білім мен дағдылар қалыптасатын жалпы орта білім берудің алғашқы деңгейі.

**Білім беру бағдарламасы** – білім алушылардың оқу нәтижелеріне жетуін қамтамасыз ететін оқу мақсаттары, мазмұны, әдістері мен бағалау жүйесінің жиынтығы.

**Құзыреттілік** – білім, білік, дағды және тәжірибені нақты жағдаяттарда тиімді қолдана алу қабілеті.

**Оқу сауаттылығы** – мәтінді түсіну, талдау, интерпретациялау және алынған ақпаратты практикалық мақсатта пайдалану қабілеті.

**Математикалық сауаттылық** – математикалық білімді күнделікті өмірде қолдану, есептер шығару және логикалық ойлау дағдылары.

**Жаратылыстану сауаттылығы** – табиғи құбылыстарды ғылыми тұрғыдан түсіну, зерттеу жүргізу және қорытынды жасау қабілеті.

**Коммуникативтік сауаттылық** – ауызша және жазбаша тілде ойды нақты, дәл және түсінікті жеткізе алу қабілеті.

**Сыни ойлау** – ақпаратты талдау, салыстыру, дәлелдеу және бағалау арқылы негізделген шешім қабылдау қабілеті.

**Мәтінмен жұмыс** – оқу, тыңдау, талдау, интерпретациялау және мәтін мазмұны негізінде тапсырмалар орындау үдерісі.

**Интеграцияланған оқыту** – бірнеше пән мазмұнын өзара байланыстыра отырып ұйымдастырылатын оқыту тәсілі.

**Белсенді оқыту әдістері** – білім алушының оқу үдерісіне белсенді қатысуына бағытталған әдістер (жобалық жұмыс, зерттеу, пікірталас, рөлдік ойын).

**Дифференциация** – білім алушылардың қабілеттері мен қажеттіліктеріне қарай оқыту мазмұны мен тапсырмаларды бейімдеу тәсілі.

**Қалыптастырушы бағалау** – оқу барысында оқушының жетістігін бақылап, кері байланыс беруге бағытталған бағалау.

**Жиынтық бағалау** – белгілі бір оқу кезеңінің соңында оқу нәтижесін анықтайтын бағалау түрі.

**Оқу тапсырмасы** – оқу мақсатына жетуге бағытталған, оқушының танымдық әрекетін ұйымдастыратын тапсырма.

**Оқу стратегиялары** – оқу материалын тиімді меңгеруге көмектесетін саналы әрекеттер жиынтығы.

**Рефлексия** – білім алушының және мұғалімнің оқу әрекетін талдауы және бағалауы.

**Оқу мотивациясы** – оқушының оқу әрекетіне деген ішкі ынтасы мен қызығушылығы.

**Цифрлық сауаттылық** – цифрлық технологияларды оқу үдерісінде қауіпсіз әрі тиімді қолдану қабілеті.

**Инклюзивті білім беру** – барлық білім алушылардың тең білім алуына мүмкіндік беретін білім беру жүйесі.

**Педагогикалық әдіс-тәсілдер** – оқыту мен тәрбиелеу мақсаттарына жетуге бағытталған мұғалімнің кәсіби іс-әрекет құралдары.

**Оқу жетістіктері** – білім алушының оқу мақсаттарына қол жеткізу деңгейін сипаттайтын нәтижелер.

**Бақылау және мониторинг** – оқыту үдерісінің тиімділігін жүйелі түрде қадағалау және талдау.

### 3. Бағдарламаның тақырыбы

#### Бағдарламаның жаңашылдығы

«Бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған тиімді әдіс-тәсілдер» тақырыбындағы біліктілікті арттыру бағдарламасының жаңашылдығы бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін дамытуға бағытталған кешенді, тәжірибеге негізделген және заманауи педагогикалық тәсілдерге сүйенген мазмұнымен айқындалады. Бағдарлама білім алушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастырудың теориялық негіздері мен оны оқу үдерісінде тиімді жүзеге асыру жолдарын біртұтас жүйе ретінде қарастырады.

Курс мазмұны бастауыш білім берудің жаңартылған мазмұнына, халықаралық бағалау зерттеулерінің (PISA, PIRLS, TIMSS) талаптарына және Қазақстан Республикасындағы білім беру стандарттарына сәйкес әзірленген. Бағдарламада оқу, жазу, математикалық және жаратылыстану сауаттылығын дамытуға бағытталған практикалық әдіс-тәсілдер, тапсырма үлгілері және сабақ құрылымдары ұсынылады.

Бағдарламаның басты ерекшелігі – функционалдық сауаттылықты пәндік біліммен шектемей, оны өмірлік жағдаяттармен, практикалық тапсырмалармен және пәнаралық байланыстар арқылы дамытуға басымдық берілуі. Атап айтқанда, бағдарламада келесі инновациялық бағыттар қамтылған:

- мәтінмен жұмыс арқылы сыни ойлауды дамыту әдістері;
- өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмалар құрастыру технологиялары;
- проблемалық оқыту және зерттеушілік тапсырмаларды қолдану;
- ойын технологиялары мен жобалық оқыту тәсілдері;
- цифрлық ресурстарды функционалдық сауаттылықты дамытуда тиімді пайдалану.

Бағдарламаның маңызды жаңалығының бірі – бастауыш сынып мұғалімдерінің әдістемелік дербестігін арттыруға бағытталған арнайы практикалық блоктың енгізілуі. Бұл блокта тыңдаушылар авторлық тапсырмалар, функционалдық бағыттағы оқу материалдары, бағалау критерийлері мен қалыптастырушы бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгереді.

Сонымен қатар бағдарламада оқушылардың оқу мотивациясын арттыру, оқу қиындықтарының алдын алу, әртүрлі деңгейдегі білім алушылармен жұмыс жүргізу және инклюзивті ортада функционалдық сауаттылықты дамыту жолдары кеңінен қарастырылады. Бұл бағдарлама мазмұнының

практикалық маңыздылығын күшейтіп, мұғалімнің күнделікті педагогикалық қызметінде тікелей қолдануға мүмкіндік береді.

Ұсынылып отырған бағдарлама тек жаңа әдістерді ұсынумен шектелмей, бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби дамуына жүйелі, ғылыми негізделген және нәтижеге бағытталған көзқарасты қалыптастыруымен ерекшеленеді.

Білім беру жүйесіндегі баламаларға талдау

Бастауыш сынып мұғалімдерінің біліктілігін арттыруға арналған бұл бағдарлама Қазақстан Республикасының қосымша білім беру жүйесінде мазмұны мен құрылымы жағынан кешенді әрі бірегей бағдарлама болып табылады.

Біріншіден, қолданыстағы көптеген біліктілікті арттыру курстары функционалдық сауаттылықты жекелеген пәндер аясында немесе теориялық деңгейде қарастырады. Ал ұсынылып отырған бағдарлама функционалдық сауаттылықты бастауыш білім берудің негізгі нәтижесі ретінде қарастырып, оны дамытуға бағытталған нақты әдіс-тәсілдер мен практикалық тапсырмаларды жүйелі түрде ұсынады.

Екіншіден, бұл бағдарлама функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың барлық кезеңдерін қамтиды:

- оқу мақсаттарын функционалдық тұрғыдан жоспарлау;
- тапсырмаларды өмірлік жағдаяттармен байланыстыра құрастыру;
- оқушылардың оқу әрекетін ұйымдастыру;
- оқу нәтижелерін бағалау және мониторинг жүргізу.

Көптеген ұқсас бағдарламаларда бұл кезеңдер толық қамтылмайды немесе жеке-жеке қарастырылады.

Үшіншіден, курстың айрықша ерекшелігі – бастауыш сынып мұғалімдерінің авторлық оқу тапсырмаларын, функционалдық бағыттағы сабақ жоспарларын және пәнаралық интеграцияланған жұмыстарды әзірлеу дағдыларын тәжірибе жүзінде қалыптастыруға бағытталғандығында. Бұл өзге бағдарламаларда сирек кездесетін, бірақ мұғалімнің кәсіби шеберлігін арттыруда аса маңызды құзыреттілік болып табылады.

Сонымен қатар бағдарламада әртүрлі оқу деңгейіндегі оқушылармен, оқуында қиындықтары бар білім алушылармен және инклюзивті сынып жағдайында функционалдық сауаттылықты дамыту жолдары жан-жақты қамтылған. Көптеген балама курстар мұндай практикалық және терең мазмұнды бір оқу циклі аясында ұсынбайды.

Жүргізілген талдау нәтижелері бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған, функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған, заманауи педагогикалық технологиялар мен практикалық тапсырмаларды біріктіретін мұндай кешенді бағдарламаның білім беру жүйесінде жеткіліксіз екенін көрсетті. Бұл ұсынылып отырған курстың өзектілігін, бірегейлігін және практикалық маңыздылығын айқындайды.

#### **4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер**

Бағдарламаның жалпы мақсаты – бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін арттыру, оқу үдерісінде функционалдық сауаттылықты қалыптастыруға бағытталған тиімді әдіс-тәсілдерді меңгерту, оқушылардың оқу, жазу, тыңдау, сөйлеу және өмірлік жағдаяттарды шешу дағдыларын дамытуға жағдай жасау.

Курс мазмұны бастауыш білім берудің жаңартылған талаптарына сәйкес функционалдық сауаттылықты дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздерін игеруге, пәндік білімді өмірмен байланыстыра оқытуға, оқушының сыни ойлауын, шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерін қалыптастыруға бағытталады. Бағдарлама мұғалімнің кәсіби тәжірибесінде қолдануға болатын заманауи педагогикалық технологиялар мен практикалық тәсілдерді жүйелі түрде енгізуді көздейді.

Бағдарламаның міндеттері

Бағдарламаның мақсатына сәйкес төмендегі міндеттер айқындалады:

Теориялық-әдіснамалық бағыт бойынша:

- функционалдық сауаттылық ұғымының мазмұнын, құрылымын және бастауыш білім беру жүйесіндегі маңызын түсіндіру;
- бастауыш сынып оқушыларының жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың ғылыми негіздерін меңгерту;
- оқу сауаттылығы, математикалық сауаттылық, жаратылыстану сауаттылығы және ақпараттық сауаттылықтың өзара байланысын ашу.

Әдістемелік-практикалық бағыт бойынша:

- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған тиімді оқыту әдіс-тәсілдерін (сын тұрғысынан ойлау, жобалық оқыту, проблемалық оқыту, зерттеушілік тапсырмалар) меңгерту;
- мәтінмен жұмыс, тапсырма құрастыру, өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмаларды сабақта қолдану дағдыларын қалыптастыру;
- бағалау критерийлерін әзірлеу және қалыптастырушы бағалауды функционалдық сауаттылықты дамыту құралы ретінде пайдалану жолдарын үйрету;
- пәнаралық байланысты жүзеге асыру арқылы оқушылардың білімін практикалық қолдануға бағыт беру.

Коммуникативтік және тұлғалық даму бағыты бойынша:

- оқушылардың ауызша және жазбаша тілін дамытуға арналған әдістерді тиімді қолдану;
- топтық, жұптық жұмыстар арқылы оқушылардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіру;
- оқушының өз ойын дәлелді жеткізуіне, пікір айтуына және шешім қабылдауына мүмкіндік беретін оқу ортасын қалыптастыру.

Ұйымдастырушылық және цифрлық бағыт бойынша:

- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған сабақ жоспарларын әзірлеу дағдысын қалыптастыру;
- цифрлық білім беру ресурстарын, интерактивті платформаларды сабақ үдерісінде тиімді қолдануға үйрету;
- мұғалімнің кәсіби рефлексиясын дамыту, педагогикалық тәжірибені талдау және жетілдіру жолдарын көрсету.

Күтілетін нәтижелер

Курсты аяқтаған тыңдаушылар төмендегі кәсіби нәтижелерге қол жеткізеді:

- функционалдық сауаттылықтың мәні мен мазмұны туралы жүйелі теориялық білімді меңгереді;
- бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталған заманауи әдіс-тәсілдерді тиімді қолдана алады;
- оқу үдерісінде мәтіндермен, өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмалармен жұмыс жүргізу дағдыларын қалыптастырады;
- оқушылардың оқу, жазу, сөйлеу және сыни ойлау қабілеттерін дамытуға бағытталған сабақтарды жобалай алады;
- қалыптастырушы және жиынтық бағалау құралдарын функционалдық сауаттылықты бағалау мақсатында қолданады;
- пәнаралық байланыс негізінде оқушылардың алған білімін күнделікті өмірде қолдануға бағыттайды;
- цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, оқыту үдерісінің тиімділігін арттырады;
- оқушылардың оқу жетістіктерін талдау, мониторинг жүргізу және нәтижелерін интерпретациялау дағдыларын меңгереді;
- педагогикалық қызметте кәсіби жауапкершілік пен шығармашылық көзқарасты қалыптастырады;
- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған білім беру ортасын ұйымдастыра алады.

## 5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

### Модуль 1. Функционалдық сауаттылық – бастауыш білім берудің стратегиялық бағыты

Модульдің мақсаты:	Бастауыш сынып мұғалімдеріне функционалдық сауаттылықтың мазмұны мен мәнін терең түсіндіру, оны бастауыш білім беру жүйесінің стратегиялық бағыты ретінде қарастыруға бағыт беру және оқу үдерісінде функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың теориялық-әдіснамалық негіздерін меңгерту
Модульдің міндеттері:	Модульдің мақсатына сәйкес келесі міндеттер айқындалады: <ul style="list-style-type: none"><li>- функционалдық сауаттылық ұғымының қалыптасуы, құрылымы және білім беру жүйесіндегі рөлін түсіндіру;</li><li>- бастауыш білім беру деңгейінде функционалдық сауаттылықты дамытудың өзектілігін ғылыми тұрғыда негіздеу;</li><li>- бастауыш сынып оқушыларының жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың педагогикалық шарттарын айқындау;</li><li>- мұғалімнің кәсіби қызметіндегі функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған негізгі тәсілдер мен ұстанымдарды анықтау;</li><li>- оқу бағдарламалары мен оқу мақсаттарын функционалдық сауаттылық компоненттерімен үйлестіру жолдарын көрсету;</li></ul>

	<p>- функционалдык сауаттылықты қалыптастыруда білім мазмұнын өмірлік жағдаяттармен байланыстырудың маңызын ашу.</p>
Модульдің күтілетін нәтижелері:	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалдык сауаттылықтың теориялық негіздерін және оның бастауыш білім беру жүйесіндегі стратегиялық маңызын түсінеді;</li> <li>- бастауыш сынып оқушыларының функционалдык сауаттылығын дамытуға әсер ететін негізгі факторларды анықтай алады;</li> <li>- оқу үдерісін функционалдык сауаттылыққа бағыттап жоспарлау дағдыларын қалыптастырады;</li> <li>- пәндік білім мен өмірлік дағдылардың өзара байланысын қамтамасыз етудің жолдарын меңгереді;</li> <li>- бастауыш сынып мұғалімінің функционалдык сауаттылықты дамытудағы кәсіби рөлін саналы түрде түсінеді;</li> <li>- оқу мазмұнын функционалдык сауаттылық талаптарына сәйкес іріктей алады;</li> <li>- өз педагогикалық тәжірибесіне рефлексия жасап, оны жетілдіру бағыттарын айқындай алады.</li> </ul>
Модуль сипаттамасы:	<p>Бұл модуль бастауыш білім беру жүйесінде функционалдык сауаттылықтың мәні мен маңызын ашуға бағытталған. Модуль мазмұны функционалдык сауаттылықтың теориялық негіздерін, оның құрылымдық компоненттерін және бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктерімен байланысын қамтиды.</p> <p>Тыңдаушылар оқу үдерісін функционалдык сауаттылыққа бағыттап ұйымдастыру, білімді өмірлік жағдаяттармен байланыстыру және оқушылардың алған білімін практикалық қолдануына жағдай жасау жолдарын меңгереді. Модуль мұғалімнің кәсіби көзқарасын жетілдіруге және әдістемелік шешімдерді саналы түрде таңдауға мүмкіндік береді.</p>

## **Модуль 2. Функционалдык сауаттылықтың құрылымы және негізгі компоненттері**

Модульдің мақсаты:	Бастауыш сынып мұғалімдеріне функционалдык сауаттылықтың құрылымдық компоненттерін жүйелі түрде таныстыру және оларды оқу үдерісінде кешенді дамыту жолдарын меңгерту
Модульдің міндеттері:	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Модульдің мақсатына сәйкес төмендегі міндеттер айқындалады:</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалдык сауаттылыктың негізгі компоненттерінің мазмұнын ашу;</li> <li>- оқу, жазу, математикалық, жаратылыстану және ақпараттық сауаттылықтың өзара байланысын көрсету;</li> <li>- әр компонентті бастауыш сыныпта дамытуға арналған әдістемелік тәсілдерді айқындау;</li> <li>- функционалдык сауаттылықты қалыптастыруда пәнаралық байланыстың маңызын түсіндіру;</li> <li>- оқу тапсырмаларын функционалдык компоненттерге сәйкес құрастыру дағдыларын дамыту</li> </ul>
Модульдің күтілетін нәтижелері:	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалдык сауаттылыктың құрылымын және оның негізгі компоненттерін түсінеді;</li> <li>- әрбір компонентті бастауыш сынып деңгейінде дамыту жолдарын анықтай алады;</li> <li>- оқу тапсырмаларын функционалдык сауаттылық талаптарына сай іріктейді және құрастырады;</li> <li>- пәндік білім мен өмірлік дағдылардың байланысын қамтамасыз етеді;</li> <li>- пәнаралық негізде оқыту дағдыларын қолданады</li> </ul>
Модуль сипаттамасы:	<p>Бұл модуль функционалдык сауаттылыктың құрылымын құрайтын негізгі компоненттерді кешенді қарастыруға бағытталған. Модуль мазмұнында оқу сауаттылығы, жазу және коммуникативтік дағдылар, математикалық және жаратылыстану сауаттылығы, сондай-ақ ақпараттық сауаттылықтың бастауыш білім беру жүйесіндегі орны айқындалады. Тыңдаушылар әр компонентті оқу үдерісінде үйлестіре дамытуға арналған әдістемелік тәсілдерді меңгереді.</p>

### **Модуль 3. Функционалдык сауаттылыкты дамытуға арналған тиімді оқыту әдіс-тәсілдері**

Модульдің мақсаты:	<p>Бастауыш сынып мұғалімдерінің оқу үдерісінде функционалдык сауаттылыкты қалыптастыруға бағытталған тиімді оқыту әдіс-тәсілдерін жүйелі түрде меңгеруіне жағдай жасау және оларды практикалық қызметте қолдану білігін дамыту</p>
--------------------	---

<p>Модульдің міндеттері:</p>	<p>Модульдің мақсатына сәйкес төмендегі міндеттер айқындалады:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалды сауаттылықты дамытуға бағытталған заманауи педагогикалық әдіс-тәсілдердің мазмұнын ашу;</li> <li>- сын тұрғысынан ойлау, проблемалық, жобалық және зерттеушілік оқыту технологияларының ерекшеліктерін түсіндіру;</li> <li>- оқушылардың оқу-танымдық белсенділігін арттыратын тиімді оқыту формаларын қолдануға үйрету;</li> <li>- өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмалар арқылы білімді практикалық қолдану дағдыларын қалыптастыру;</li> <li>- сабақ құрылымында функционалды сауаттылық компоненттерін кіріктіру жолдарын көрсету.</li> </ul>
<p>Модульдің күтілетін нәтижелері:</p>	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалды сауаттылықты дамытуға арналған негізгі оқыту әдіс-тәсілдерін біледі;</li> <li>- оқу үдерісінде тиімді педагогикалық технологияларды мақсатты қолдана алады;</li> <li>- оқушылардың сыни ойлауын, шығармашылық және коммуникативтік дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар құрастырады;</li> <li>- білім мазмұнын өмірлік жағдаяттармен байланыстыра оқытуды жүзеге асырады;</li> <li>- сабақ тиімділігін арттыруға бағытталған әдістемелік шешімдерді саналы түрде таңдай алады.</li> </ul>
<p>Модуль сипаттамасы:</p>	<p>Бұл модуль функционалды сауаттылықты дамытуға бағытталған заманауи оқыту әдіс-тәсілдерін практикада қолдануға негізделген. Модуль мазмұнында сын тұрғысынан ойлау, проблемалық және жобалық оқыту, зерттеушілік тапсырмалар, белсенді оқу әдістері қарастырылады. Тыңдаушылар оқу үдерісін оқушының белсенді қатысуына негіздеп ұйымдастыруды және білімді өмірлік жағдаяттармен ұштастыруды меңгереді</p>

#### **Модуль 4. Мәтінмен жұмыс – функционалды сауаттылықтың негізі**

<p>Модульдің мақсаты:</p>	<p>Бастауыш сынып мұғалімдеріне мәтінмен жұмыс жүргізудің тиімді әдіс-тәсілдерін меңгерту, оқу үдерісінде мәтінді функционалды сауаттылықты</p>
---------------------------	---

	дамытудың негізгі құралы ретінде қолдану дағдыларын қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	<p>Модульдің мақсатына сәйкес келесі міндеттер айқындалады:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- мәтінмен жұмыс жүргізудің функционалдық сауаттылықты қалыптастырудағы рөлін түсіндіру;</li> <li>- әртүрлі типтегі мәтіндермен (ақпараттық, көркем, нұсқаулық, диаграмма, кесте) жұмыс жасау әдістемесін меңгерту;</li> <li>- мәтінді түсініп оқу, талдау, интерпретациялау және бағалау дағдыларын дамыту жолдарын көрсету;</li> <li>- өмірлік жағдаяттарға негізделген мәтіндік тапсырмалар құрастыруға үйрету;</li> <li>- пәнаралық байланыс арқылы мәтінмен жұмыс жүргізудің тиімділігін арттыру</li> </ul>
Модульдің күтілетін нәтижелері:	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- мәтінмен жұмыстың функционалдық сауаттылықты дамытудағы маңызын түсінеді;</li> <li>- әртүрлі форматтағы мәтіндермен жұмыс жүргізудің тиімді тәсілдерін қолдана алады;</li> <li>- оқушылардың оқу сауаттылығын, сыни ойлауын және тілдік дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар құрастырады;</li> <li>- мәтін мазмұнын өмірлік жағдаяттармен байланыстыра оқытуды жүзеге асырады;</li> <li>- пәнаралық негізде мәтіндік тапсырмаларды кіріктіре алады.</li> </ul>
Модуль сипаттамасы:	<p>Бұл модуль функционалдық сауаттылықты қалыптастыруда мәтінмен жұмыстың негізгі рөлін ашуға бағытталған. Модуль мазмұнында мәтіннің түрлері, мәтінді түсініп оқу стратегиялары, талдау және қолдану тәсілдері қарастырылады. Тыңдаушылар мәтінді оқу үдерісінде білімді тәжірибемен ұштастырудың тиімді құралы ретінде пайдалану жолдарын меңгереді</p>

## **Модуль 5. Цифрлық ортада функционалдық сауаттылықты дамыту**

Модульдің мақсаты:	<p>Бастауыш сынып мұғалімдеріне цифрлық білім беру ресурстарын тиімді пайдалану арқылы оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту жолдарын меңгерту және цифрлық ортада оқытуды ұйымдастыру дағдыларын қалыптастыру.</p>
--------------------	---

Модульдің міндеттері:	<p>Модульдің мақсатына сәйкес төмендегі міндеттер айқындалады:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- цифрлық ортада функционалдық сауаттылықты дамытудың педагогикалық мүмкіндіктерін ашу;</li> <li>- бастауыш сыныпта қолдануға болатын цифрлық білім беру ресурстары мен платформалардың ерекшеліктерін түсіндіру;</li> <li>- интерактивті тапсырмалар мен онлайн құралдарды оқу үдерісіне кіріктіру жолдарын көрсету;</li> <li>- оқушылардың ақпаратты іздеу, талдау және қолдану дағдыларын қалыптастыру әдістерін меңгерту;</li> <li>- цифрлық ортада оқушының оқу белсенділігін арттыру тәсілдерін айқындау.</li> </ul>
Модульдің күтілетін нәтижелері:	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- цифрлық ортада функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған әдіс-тәсілдерді біледі;</li> <li>- бастауыш сыныпта цифрлық ресурстарды мақсатты және тиімді қолдана алады;</li> <li>- интерактивті және онлайн тапсырмалар арқылы оқушылардың оқу дағдыларын дамытады;</li> <li>- оқушылардың ақпараттық сауаттылығын қалыптастыруға бағытталған жұмыстарды ұйымдастырады;</li> <li>- цифрлық құралдарды қолдану барысында оқу үдерісінің тиімділігін арттыра алады.</li> </ul>
Модуль сипаттамасы:	<p>Бұл модуль бастауыш білім беру үдерісінде цифрлық технологияларды пайдалану арқылы функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған. Модуль мазмұнында интерактивті платформалар, цифрлық тапсырмалар және онлайн ресурстарды сабақта қолдану жолдары қарастырылады. Тыңдаушылар цифрлық ортаны оқушылардың білімін өмірлік жағдаяттармен байланыстыра меңгеруіне мүмкіндік беретін тиімді құрал ретінде пайдалануды үйренеді.</p>

## **Модуль 6. Бағалау, мониторинг және мұғалімнің кәсіби дамуы**

Модульдің мақсаты:	Бастауыш сынып мұғалімдеріне оқушылардың функционалдық сауаттылығын бағалау, мониторинг
--------------------	---

	жүргізу және өз кәсіби дамуын жоспарлау дағдыларын қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	<p>Модульдің мақсатына сәйкес төмендегі міндеттер айқындалады:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалдық сауаттылықты бағалаудың теориялық және практикалық аспектілерін түсіндіру;</li> <li>- қалыптастырушы және жиынтық бағалау тәсілдерін сабақта тиімді қолдануды үйрету;</li> <li>- оқушылардың оқу жетістіктерін жүйелі түрде мониторингтеу жолдарын көрсету;</li> <li>- мұғалімнің кәсіби рефлексиясын жүргізу және педагогикалық тәжірибені жетілдіру әдістерін меңгерту;</li> <li>- кәсіби дамуды жоспарлау үшін портфолио, зерттеушілік жұмыстар және кәсіби өсу стратегияларын қолдануды үйрету</li> </ul>
Модульдің күтілетін нәтижелері:	<p>Модульді меңгеру нәтижесінде тыңдаушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- функционалдық сауаттылықты бағалау және мониторинг жүргізу дағдыларын меңгереді;</li> <li>- сабақта қалыптастырушы және жиынтық бағалау тәсілдерін тиімді қолдана алады;</li> <li>- оқушылардың оқу жетістіктерін жүйелі түрде талдай алады;</li> <li>- өз кәсіби дамуын жоспарлап, рефлексия жүргізу дағдыларын қалыптастырады;</li> <li>- портфолио, зерттеушілік тәжірибе және басқа әдістемелік құралдарды кәсіби жетілдіру үшін қолданады.</li> </ul>
Модуль сипаттамасы:	<p>Бұл модуль бастауыш сынып мұғалімдеріне функционалдық сауаттылықты бағалау, оқушылардың жетістіктерін мониторингтеу және өз кәсіби дамуын жоспарлау жолдарын үйретуге бағытталған. Модуль мазмұнында бағалау түрлері, мониторинг әдістері, педагогикалық рефлексия және кәсіби өсу стратегиялары қарастырылады. Тыңдаушылар өз тәжірибесінде білім беру сапасын арттыруға бағытталған жүйелі әдістемелік шешімдерді қолдануды меңгереді.</p>

**80 академиялық сағатқа арналған аудиториялық  
оқытудың оқу-тақырыптық жоспары**

№	Сабақтың тақырыбы	Д э р і с т е р	П р а к т и к а л ы қ с а б а қ т а р	С е м и н а р л а р	Барл ығы
1	<b>Модуль 1. Функционалдық сауаттылық – бастауыш білім берудің стратегиялық бағыты</b>				<b>9</b>
1.1	Функционалдық сауаттылық ұғымы және бастауыш білім берудегі маңызы	1	1	1	3
1.2	Бастауыш сынып мұғалімінің функционалдық сауаттылықты қалыптастырудағы кәсіби рөлі	1	1	1	3
1.3	Бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктері және функционалдық сауаттылықты дамыту шарттары	1	1	1	3
2	<b>Модуль 2. Функционалдық сауаттылықтың құрылымы және негізгі компоненттері</b>				<b>9</b>
2.1	Оқу сауаттылығы: мәтінмен жұмыс және түсініп оқу стратегиялары	1	1	1	3
2.2	Жазу сауаттылығы: ойды жүйелеу және жазбаша тіл дамыту әдістері	1	1	1	3
2.3	Математикалық сауаттылық: өмірлік жағдаяттарға негізделген есептер	1	1	1	3
2.4.	Жаратылыстану және ақпараттық сауаттылықты қалыптастырудың әдістемелік жолдары				
3	<b>Модуль 3. Функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған тиімді оқыту әдіс-тәсілдері</b>				<b>18</b>

3.1	Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиялары	2	2	2	6
3.2	Проблемалық және жобалық оқыту арқылы функционалдық сауаттылықты дамыту	2	2	2	6
3.3	Зерттеушілік тапсырмалар мен тәжірибелік жұмыстарды ұйымдастыру	2	2	2	6
4	<b>Модуль 4. Мәтінмен жұмыс – функционалдық сауаттылықтың негізі</b>				<b>16</b>
4.1	Әртүрлі типтегі мәтіндермен жұмыс жүргізу әдістемесі	2	2	2	6
4.2	Өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмалар құрастыру	2	2	2	6
4.3	Пәнаралық байланыс арқылы функционалдық сауаттылықты дамыту	1	1	2	4
5	<b>Модуль 5. Цифрлық ортада функционалдық сауаттылықты дамыту</b>				<b>16</b>
5.1	Бастауыш сыныпта цифрлық білім беру ресурстарын тиімді қолдану	2	2	2	6
5.2	Интерактивті платформалар мен онлайн тапсырмалар арқылы оқушылардың функционалдық дағдыларын дамыту	2	2	2	6
5.3	Ойын технологиялары және цифрлық құралдар арқылы оқыту	1	1	2	4
6	<b>Модуль 6. Бағалау, мониторинг және мұғалімнің кәсіби дамуы</b>				<b>12</b>
6.1	Функционалдық сауаттылықты бағалау критерийлері және қалыптастырушы бағалау	2	1	1	4
6.2	Оқушылардың оқу жетістіктерін мониторингтеу және нәтижелерін талдау	2	1	1	4
6.3	Мұғалімнің кәсіби рефлексиясы және педагогикалық тәжірибені жетілдіру	2	1	1	4
<b>Барлығы</b>					<b>80</b>

## **7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету**

«Бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған тиімді әдіс-тәсілдер» біліктілікті арттыру бағдарламасының оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі модульдік, практикалық, рефлексивтік тәсілдерге және бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби тәжірибесін ескеруге негізделген.

Бағдарлама алты өзара байланысты модульден тұрады. Әр модульде нормативтік талаптарды, заманауи әдістемелік және оқу-тәрбие технологияларын меңгеруге және мұғалімнің практикалық кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған оқу материалдары ұсынылады.

Әр модульдің құрылымы төмендегідей:

- Теориялық бөлім: лекциялар, бейнедәрістер, ҚР білім беру нормативтік-құқықтық құжаттары, авторлық әдістемелік ұсынымдар.

- Практикалық бөлім: әдістемелік кейстер, функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған сабақ үлгілері, тапсырмалар, бағалау және түзету нұсқаулықтары, нақты педагогикалық жағдайларды талдау.

- Бағалау-рефлексивтік бөлім: өзіндік және топтық практикалық тапсырмалар, білім мен дағдыларды өзіндік тексеруге арналған сұрақтар, кәсіби құзыреттілікті бағалау үшін рефлексивтік парақтар мен чек-листерлер. Жалпы дидактикалық сүйемелдеу:

- оқу материалдарымен жұмыс істеу бойынша әдістемелік ұсынымдар;

- жеке оқу траекториясын құру мүмкіндігі;

- электрондық курстар: лекциялар, презентациялар, тапсырма үлгілері, бейнематериалдар, өзіндік тексеру және өзіндік бағалау.

Онлайн-кеңес беру мен әдістемелік қолдау: тыңдаушыларға чаттар, форумдар және жеке кеңес беру арқылы онлайн-сапалы қолдау қамтамасыз етіледі. Қорытынды жобаларды бағалау үшін нақты және ашық бағалау критерийлері ұсынылады.

Модульдік мазмұн

**1-модуль. Функционалдық сауаттылық және бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби қызметі**

- ҚР білім беру нормативтік-құқықтық құжаттары мен стандарттары

- Мұғалімнің функционалдық сауаттылыққа қатысты кәсіби міндеттері

- Функционалдық бейінін құрастыру тапсырмасы

- Өзіндік бағалау парағы

### **2-модуль. Оқу, жазу және мәтінмен жұмыс тәсілдері**

- Оқу сауаттылығын дамыту стратегиялары

- Мәтінмен жұмыс: талдау, түсіну, ақпаратты сұрыптау

- Оқу тапсырмаларын әзірлеу және өзіндік бағалау

### **3-модуль. Математикалық және жаратылыстану сауаттылық**

- Проблемалық тапсырмалар мен есептерді құрастыру

- Логикалық ойлау және есептеу дағдыларын қалыптастыру

- Бағалау чек-листері

### **4-модуль. Жеке даму және сыныптағы әртүрлі деңгейдегі оқушылармен жұмыс**

- Инклюзивті әдістер

- Функционалдық қиындықтары бар оқушыларға бағытталған интервенциялар

- Рефлексивтік күнделік

### **5-модуль. Инновациялық әдістер мен цифрлық құралдар**

- EdTech құралдары: онлайн сабақтар, интерактивті платформалар

- Цифрлық тапсырмалар, презентациялар және мультимедиа

- Ойын, арт-терапия, медиа-терапияның заманауи форматтары

### **6-модуль. Мониторинг, бағалау және кәсіби дамуды жоспарлау**

- Функционалдық сауаттылық нәтижелерін бақылау және талдау

- Мұғалім құжаттамасын жүргізу және портфолио жасау

- Рефлексия, зерттеушілік мәдениет және кәсіби өсу стратегиялары

Оқу материалдарының форматтары:

- PDF-брошюралар, әдістемелік ұсынымдар

- Google Docs/Sheets интерактивті құжаттар

- Бейнематериалдар, презентациялар

- Құжаттама және әдістемелік әзірлемелер шаблондары

- Кәсіби терминдердің қазақша-гlossарийі

### **Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің артықшылықтары:**

- мұғалімге нормативтік және кәсіби талаптарды толық түсінуге мүмкіндік береді;

- заманауи әдіс-тәсілдерді меңгеру және тәжірибеде қолдану дағдыларын дамытады;
- әртүрлі деңгейдегі оқушылармен жұмыс істеу үшін практикалық дағдылар береді;
- ата-аналармен және әріптестермен кәсіби өзара әрекеттесуді жетілдіреді;
- әдістемелік шығармашылыққа, авторлық сабақтар мен тапсырмалар әзірлеуге, кәсіби аттестацияға сапалы дайындық жүргізуге мүмкіндік жасайды.

### Модульдер бойынша өзін-өзі бағалаудың типтік критерийлері:

Критерийлер	Бағаланатын аспектілер	Бағалау шкаласы (мысал)
Модуль мазмұнын түсіну	Тақырыптың негізгі ұғымдарын, нормативтік негіздерін, мақсаттары мен міндеттерін білу	1 – түсінбедім → 5 – толық түсіндім
Практикада қолдану мүмкіндігі	Оқылған материалды өз қызметінде қолдану қабілеті	1 – қиындық туады → 5 – жеңіл енгіземін
Әрекеттегі сенімділік	Диагностикалық, түзету, әдістемелік міндеттерді орындаудағы сенімділік	1 – сенімсіз → 5 – сенімдімін
Құралдарды пайдалану	Шаблондарды, нормативтік актілерді, ЖББ, чек-парақтарды, цифрлық ресурстарды қолдану қабілеті	1 – қолданбаймын → 5 – үнемі қолданамын
Командалық өзара әрекеттесу	Ынтымақтастыққа дайындық, ППҚҚ жұмысына қатысу, әріптестермен және ата-аналармен өзара әрекеттесу	1 – қиындықтар бар → 5 – тиімді әрекет етемін
Рефлексия және даму	Өз қызметін талдау және өсу мақсаттарын қою қабілеті	1 – талдамаймын → 5 – тұрақты рефлексия жасаймын

Өзін-өзі бағалау формалары тыңдаушылардың біліктілігін арттыру бағдарламасының маңызды элементі болып табылады. Олар бастауыш сынып мұғалімдерінің рефлексивтік дағдыларын дамытуға, оқу үдерісі барысында кәсіби өсуін саналы түрде түсінуге және функционалдық

сауаттылықты дамыту бойынша өз тәжірибесіне талдау жасауға бағытталған.

Өзін-өзі бағалау құралдары әр модульден кейін және бағдарламаның қорытынды бөлімінде ұсынылады. Оларды қолдану мұғалімдердің функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған тиімді әдіс-тәсілдерді оқу процесіне енгізуге деген ішкі мотивациясы мен кәсіби дайындығын арттыруға ықпал етеді.

Модульдер бойынша кезең-кезеңімен өзін-өзі бағалау формалары

#### 1. Модуль мазмұнын меңгеру деңгейін бағалау

Тыңдаушы әр модуль соңында төмендегі негізгі бағыттар бойынша өз білімін және түсіну деңгейін бағалайды:

- бастауыш білім берудегі функционалдық сауаттылықтың нормативтік-құқықтық және әдіснамалық негіздері;
- функционалдық оқу, жазу, математикалық және жаратылыстану сауаттылығын дамыту тәсілдері;
- пәндік және пәнаралық тапсырмалар арқылы функционалдық сауаттылықты қалыптастыру әдістері;
- критериалды бағалау және функционалдық тапсырмаларды бағалау құралдары;
- оқушылардың оқу жетістіктерін бақылау, талдау және мониторинг жүргізу;
- ата-аналармен және педагогикалық қауымдастықпен ынтымақтастықта жұмыс істеу формалары.

Формат: Google Forms, Word немесе PDF-бланк түрінде жүзеге асырылады.

#### 2. «Бастауыш сынып мұғалімінің жеке жетістіктер парағы»

«Бұрын / Қазір» графалары арқылы мұғалімнің:

- функционалдық сауаттылықты дамыту саласындағы кәсіби білімдері мен дағдыларындағы өзгерістер;
- оқу кезеңіндегі жеке жетістіктері;
- тәжірибе барысында кездескен қиындықтары мен оларды шешу жолдары белгіленеді.

Бұл құрал тыңдаушыға өзінің кәсіби даму динамикасын көруге және жүйелі рефлексия жасауға мүмкіндік береді.

#### 3. Бастауыш сынып мұғалімінің құзыреттер картасы

Мұғалімнің негізгі кәсіби құзыреттерін қамтитын кесте ұсынылады, оның ішінде:

- бастауыш білім беру стандарттары мен нормативтік талаптарды білуі;
- функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған әдіс-тәсілдерді қолдану қабілеті;
- практикалық, өмірмен байланысты тапсырмаларды құрастыру дағдылары;
- критериалды бағалау және кері байланыс беру құзыреттілігі;
- ата-аналармен, әріптестермен және әдістемелік бірлестікпен тиімді өзара әрекеттесу;
- кәсіби рефлексия, өзін-өзі дамыту және әдістемелік құжаттаманы жүргізу дағдылары.

Тыңдаушы әр құзырет бойынша меңгеру деңгейін белгілейді (бастапқы деңгейден сенімді меңгеруге дейін).

4. Бастауыш сынып мұғалімінің рефлексивтік күнделігі (тыңдаушының қалауы бойынша)

Рефлексивтік күнделікте қысқаша жазбалар жүргізіледі:

- қандай әдіс-тәсілдер мен технологиялар меңгерілді;
- функционалдық сауаттылықты дамытуда қандай қиындықтар кездесті;
- қандай тәсілдер тиімді болды және сабақ барысында қолданылды.

Жүргізу формасы:

- еркін, тыңдаушыға ыңғайлы форматта (дәптер, электронды файл, онлайн платформа).

5. «Менің кәсіби өсу аймақтарым» қорытынды кестесі

Бұл кестеде бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби тұрғыдан әрі қарай жетілдіруді қажет ететін дағдылары мен құзыреттері анықталады.

Бағдарламаны аяқтағаннан кейінгі қорытынды өзін-өзі бағалау

1. Сенімділік рейтингі

Тыңдаушы өзінің кәсіби сенімділік деңгейін 1-ден 5-ке дейінгі шкала бойынша бағалайды:

- функционалдық сауаттылық бойынша нормативтік және әдістемелік сауаттылығы;
- функционалдық тапсырмаларды құрастыру және қолдану

кабілеті;

- оқушылардың функционалдық сауаттылығын бағалау және дамыту;
- әртүрлі деңгейдегі оқушылармен жұмыс жүргізу;
- ата-аналармен серіктестік және пәнаралық өзара әрекеттестік.

## 2. Рефлексивтік сұрақтарға жауаптар

Тыңдаушы төмендегі сұрақтарға жазбаша түрде жауап береді:

- Функционалдық сауаттылықты дамыту саласында мен қандай жаңа әрі маңызды білім алдым?
- Қандай әдіс-тәсілдерді мен өз сабақтарымда сәтті қолдана бастадым?
- Бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби қызметінің қай бағыттары мен үшін әрі қарай дамытуды қажет етеді?

## 3. Бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби дамуының жеке жоспары (3–6 ай мерзімге)

Мұғалім функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған кәсіби дамудың нақты мақсаттары мен міндеттерін айқындайды.

Жоспарланған шаралар:

- қосымша семинарлар мен вебинарларға қатысу;
- функционалдық тапсырмалар банкін әзірлеу;
- ашық сабақтар мен тәжірибе алмасу жұмыстарын жүргізу;
- цифрлық білім беру ресурстары мен инновациялық педагогикалық технологияларды меңгеру.

## 8. Оқу нәтижелерін бағалау

Оқу нәтижелерін бағалау жүйесі объективтілік, ашықтық және практикалық бағыттылық қағидаттарына негізделген және бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби қызметіне қойылатын талаптарға толық сәйкес келеді.

Бағалау тек теориялық білімді тексеруге ғана емес, бастауыш сынып оқушыларының функционалдық сауаттылығын (оқу, жазу, математикалық, жаратылыстану және өмірлік дағдылар) дамытуға бағытталған тиімді әдіс-тәсілдерді практикада қолдану қабілетін қалыптастыруға бағытталған.

### **Практикалық бағыттылық**

Тыңдаушылардың алған білімін, әдіс-тәсілдері мен педагогикалық технологияларды бастауыш сыныптағы нақты оқу үдерісінде қолдану қабілеті бағаланады.

### **Құзыреттілік тәсіл**

Бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби құзыреттері, оның ішінде:

- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған сабақтарды жоспарлау;
- өмірмен байланысты тапсырмаларды құрастыру;
- критериалды бағалау мен кері байланыс беру;
- оқушылардың оқу жетістіктерін талдау және мониторинг жүргізу;
- ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесу дағдылары бағаланады.

### **Модульдік және кезендік тәсіл**

Бағалау әр модуль аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады және қорытынды аттестаттаумен аяқталады.

### **Бағалау формаларының әртүрлілігі**

Тест тапсырмаларынан бастап практикалық, шығармашылық және жобалық жұмыстарға дейін бағалаудың әртүрлі құралдары қолданылады.

### **Рефлексия және өзін-өзі бағалау**

Мұғалімдердің рефлексивтік дағдыларын дамытуға, өз педагогикалық қызметін талдау және кәсіби дамуды жоспарлау қабілетін қалыптастыруға ерекше назар аударылады.

### **Бағалау формалары мен әдістері**

**Мини-тесттер** Бастауыш білім берудегі функционалдық сауаттылықтың теориялық негіздері, оқу бағдарламалары, бағалау жүйесі және тиімді әдіс-тәсілдер бойынша білімін тексеру.

### **Практикалық тапсырмалар:**

- функционалдық сауаттылыққа бағытталған сабақ жоспарын әзірлеу;
- өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмалар құрастыру;
- пәндік және пәнаралық функционалдық тапсырмаларды іріктеу;

- оқушылардың жұмыстарын бағалау және кері байланыс дайындау.

### **Ситуациялық кейстер**

Бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамыту барысында туындайтын педагогикалық жағдаяттарды талдау және шешу (оқушылардың оқу мотивациясы, оқу қиындықтары, ата-анамен жұмыс, әртүрлі деңгейдегі оқушылармен жұмыс).

### **Өзін-өзі бағалау**

Чек-листер, рефлексиялық кестелер, кәсіби құзыреттер матрицалары арқылы жүзеге асырылады.

Әр тапсырма бойынша оқытушы тарапынан жеке және жазбаша кері байланыс беріледі.

### **Тыңдаушылардың өзіндік жұмысы**

#### **Бағалау критерийлері:**

- тапсырмалардың толықтығы мен сапасы;
- бастауыш білім беру стандарттары мен оқу бағдарламасына сәйкестігі;
- материалдардың практикалық маңыздылығы және қолдану мүмкіндігі;
- шығармашылық көзқарас, дербестік және әдістемелік негізділігі.

#### **Мысалдар:**

- функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған сабақтар топтамасын әзірлеу;
- практикалық тапсырмалар мен жұмыс парақтарын дайындау;
- ата-аналарға арналған ұсынымдар мен түсіндірме материалдар әзірлеу;
- оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау құралдарын құрастыру.

Қорытынды баға тыңдаушылардың бағдарлама барысында әзірлеген практикалық жобасын қорғау форматында жүргізіледі.

#### **Жоба формалары:**

- функционалдық сауаттылыққа бағытталған авторлық сабақ немесе сабақтар сериясы;
- бастауыш сыныпқа арналған функционалдық тапсырмалар жинағы;
- цифрлық білім беру ресурсы (онлайн тапсырмалар, интерактивті жаттығулар);
- пәнаралық жоба немесе оқу модулі;

– бастауыш сыныпта функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған әдістемелік жоба немесе мақала.

#### Қорытынды жобаны бағалау критерийлері

– тақырыптың өзектілігі және білім беру стандарттарына сәйкестігі;

– әдістемелік сауаттылық және практикалық қолданылымы;

– функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталуы;

– жұмыстың құрылымы мен ресімдеу сапасы;

– жобаны қорғау кезіндегі таныстыру, дәлелдеу және кәсіби рефлексия деңгейі.

#### Қорғау форматы

– жоба презентациясы (күндізгі немесе қашықтық форматта);

– оқытушы немесе әдістемелік комиссия тарапынан сараптамалық бағалау;

– бастауыш сынып мұғалімінің жазбаша рефлексиясы және өзін-өзі бағалауы.

Тыңдаушылардың өзін-өзі бағалауы қорытынды аттестаттау нәтижесіне тікелей әсер етпейді, алайда мұғалімнің кәсіби рефлексиясын дамытуға, өз педагогикалық қызметін саналы түрде талдауға және жеке даму аймақтарын анықтауға мүмкіндік беретін маңызды құрал болып табылады.

Өзін-өзі бағалау бастауыш сынып мұғаліміне функционалдық сауаттылықты дамыту бағытындағы кәсіби қызметін жетілдіруге және алдағы кәсіби дамуын жүйелі әрі тиімді жоспарлауға жағдай жасайды.

Критерийлер	Мазмұндық сипаттамасы	Ең жоғары балл
Өзектілігі және кәсіби салаға сәйкестігі	Жобаның бастауыш білім берудің өзекті мәселелеріне, функционалдық сауаттылықты дамыту міндеттеріне, оқу бағдарламалары мен нормативтік-құқықтық талаптарға сәйкестігі	10
Практикалық маңыздылығы және іске асырылу мүмкіндігі	Ұсынылған әдіс-тәсілдер мен тапсырмалардың бастауыш сыныптағы нақты оқу үдерісінде қолданылу мүмкіндігі,	10

	оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға ықпалы	
Құрылымдық логикасы, толықтығы және нормативтік дұрыстығы	Жобаның құрылымының бірізділігі, бөлімдердің өзара байланысы, оқу-әдістемелік құжаттама талаптарына сәйкестігі	10
Әдістемелік сауаттылығы, үлгілерді (шаблондарды) қолдануы	Функционалдық тапсырмаларды, сабақ жоспарларын, бағалау құралдарын, әдістемелік үлгілерді сауатты және орынды қолдануы	10
Креативтілігі, кәсіби икемділігі және бірегейлігі	Жобадағы жаңашылдық, авторлық идеялар, оқушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып ұсынылған педагогикалық шешімдердің икемділігі мен бірегейлігі	10
<b>Қорытынды балл</b>		<b>50 балл</b>

### **Қосымша бағалау формалары**

#### Тыңдаушының портфолиосы

Портфолио бастауыш сынып мұғалімінің оқу барысында қалыптастырған кәсіби жетістіктерін жүйелеуге арналған және келесі материалдарды қамтуы мүмкін:

- функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған практикалық тапсырмалар мен кейстер;
- сабақ жоспарлары, пәнаралық тапсырмалар, өмірлік жағдаяттарға негізделген оқу материалдары;
- авторлық жұмыс парақтары, презентациялар, чек-листер және бағалау құралдары;
- рефлексиялық жазбалар мен өзін-өзі бағалау парақтары.

Портфолио тыңдаушының функционалдық сауаттылықты дамыту саласындағы кәсіби дамуының жеке динамикасын көрсету құралы ретінде қолданылады.

Негізгі модульдер бойынша онлайн-тестілеу (1–4 модульдер)

Онлайн-тестілеу білім беру ұйымының шешімі бойынша жүргізіледі және бастауыш сынып мұғалімінің:

- функционалдық сауаттылықтың теориялық және әдіснамалық негіздерін;
- тиімді оқыту әдіс-тәсілдерін және заманауи педагогикалық технологияларды;

- функционалдык тапсырмаларды құрастыру және қолдану ерекшеліктерін;
- критериалды бағалау мен кері байланыс беру тәсілдерін меңгеру деңгейін бағалауға бағытталған.

### **Қатысқандығы / аяқтағаны туралы сертификат**

Бағдарламаны толық аяқтаған, барлық модульдер мен тақырыптарды меңгерген, практикалық және өзіндік тапсырмаларды орындаған, сондай-ақ қорытынды жобаны сәтті қорғаған тыңдаушыларға белгіленген үлгідегі сертификат беріледі.

### **Бағалаудың кәсіби дамудағы рөлі**

Бағалау жүйесі бағдарлама аясында тек білімді бақылау құралы ретінде ғана емес, бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби рефлексиясын, өзін-өзі дамытуын және функционалдык сауаттылықты дамытуға бағытталған саналы педагогикалық ұстанымын қалыптастыруға арналған кешенді тетік ретінде қарастырылады.

### **Аралық және қорытынды бағалау нәтижелері тыңдаушыға:**

- өз кәсіби прогресін жүйелі түрде бақылауға;
- нақты және мақсатты кері байланыс алуға;
- педагогикалық қызметтегі күшті жақтары мен даму аймақтарын анықтауға;
- функционалдык сауаттылықты дамытуға бағытталған жеке кәсіби даму траекториясын жоспарлауға мүмкіндік береді.

Бағалау жүйесі бастауыш сынып мұғалімінің оқу процесінде функционалдык сауаттылықты дамытуға арналған тиімді әдіс-тәсілдерді практикада еркін қолдана алатын, кәсіби тұрғыдан рефлексия жасайтын және үздіксіз дамуға дайын педагог ретінде қалыптасуына жағдай жасайды.

### **Қамтамасыз етілетін қолдау және қайта бағалау шаралары:**

1. Кеңес беру және сүйемелдеу:	<p>Оқу материалын меңгеруде қиындықтарға тап болған тыңдаушыларға келесі қолдау мүмкіндіктері ұсынылады:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– тьютор немесе курс оқытушысымен қосымша жеке онлайн-консультациялар алу;</li> <li>– бейнесабактарға, әдістемелік материалдарға, сабақ жоспарларының үлгілеріне, чек-листер мен презентацияларға қайта қол жеткізу;</li> <li>– практикалық тапсырмаларды орындау және қорытынды жобаны бағалау критерийлері бойынша нақты түсініктемелер алу;</li> <li>– функционалдык сауаттылықты дамытуға арналған әдіс-тәсілдер, тапсырмалар мен</li> </ul>
--------------------------------	--

	бағалау құралдарын қолдану бойынша әдістемелік кеңес алу.
2. Тапсырмаларды орындау үшін қосымша уақыт беру:	<p>Тыңдаушының жазбаша өтініші немесе курс кураторының ұсынысы негізінде:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– жеке тапсырмаларды (функционалдық сауаттылыққа бағытталған сабақ жоспары, практикалық тапсырмалар жинағы, пәнаралық жоба, әдістемелік әзірleme) орындау мерзімі ұзартылуы мүмкін (ең көбі – 2 апта);</li> <li>– ұйымдастырушының келісімімен қорытынды жобаны қорғау немесе қайта тапсыру мерзімі кейінге қалдырылады.</li> </ul> <p>Бұл тетік тыңдаушының жеке оқу қарқынын ескеруге және оқу сапасын төмендетпей курсты толық аяқтауына мүмкіндік береді.</p>
3. Қорытынды жұмысты қайта бағалау:	<p>Егер тыңдаушы қорытынды аттестация нәтижесі бойынша ең төменгі шектен төмен балл жинаса (30 балдан төмен), оған келесі мүмкіндіктер беріледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– оқытушы мен сарапшылардың ескертулері мен ұсыныстарын ескере отырып, қорытынды жобаны қайта қорғау;</li> <li>– курс әдіскерімен келісу арқылы балама тапсырманы орындау (мысалы, функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмалар жинағы, авторлық сабақ жоспары, бағалау құралдары пакеті, әдістемелік нұсқаулық).</li> </ul>
4. Жартылай қайта оқыту:	<p>Айтарлықтай оқу олқылықтары анықталған жағдайда тыңдаушыға:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– жекелеген модульдер бойынша қайта оқыту (мысалы, 2 немесе 3-модуль);</li> <li>– консультациялық сүйемелдеумен практикалық және өзіндік тапсырмаларды қайта орындау ұсынылады.</li> </ul> <p>Бұл тәсіл бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби құзыреттерін толықтыруға және функционалдық сауаттылықты дамыту бойынша оқу нәтижелерін сапалы деңгейге жеткізуге бағытталған.</p>
5. Академиялық шегерім (кейінге қалдыру) рәсімдеу:	<p>Ерекше жағдайларда (денсаулық жағдайы, еңбек демалысы, отбасылық себептер және т.б.) тыңдаушы:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– курсты келесі оқу тобымен аяқтау үшін академиялық шегерім ала алады;</li> <li>– өтілген модульдердің белгілі бір бөлігін сақтап, олардың сағаттары есепке алына отырып, оқуды кейін жалғастыру мүмкіндігіне ие болады.</li> </ul>

## 9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі қолдау – біліктілікті арттыру бағдарламасының ажырамас бөлігі болып табылады және тыңдаушылардың кәсіби қызметінде алған білімдері мен дағдыларының тұрақтылығын, сондай-ақ функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған әдіс-тәсілдердің практикада тиімді қолданылуын қамтамасыз етуге бағытталған.

Бұл кезең бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби белсенділігін қолдауға, педагогикалық бастамаларды дамытуға, тәжірибе алмасуға және курстан алған нәтижелерді нақты оқу үдерісіне енгізуге бағдарланған.

Курстан кейінгі қолдаудың мақсаттары:				
функционалдық сауаттылықты	мұғалімдер арасындағы	консультациялар, супервизия	және педагогтің тәжірибесіне	кәсіби өзін-өзі

дамытуға арналған білімдер құралдарды тәжірибеде асыруда әдістемелік қолдау көрсету;	жана мен іске қосу үшін жағдай жасау	кәсіби қарым-қатынасты жалғастыру және тәжірибе алмасу үшін жағдай жасау	сараптамалық кері байланыс алу мүмкіндіктерін ұсыну;	дамыту және өзін-өзі талдау элементтерін енгізуге ықпал ету.
Курстан кейінгі қолдау форматтары:				
Жеке әдістемелік кеңес беру:		<p>онлайн байланыс арқылы (электрондық пошта, мессенджерлер, LMS платформалары);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– функционалдық сауаттылыққа бағытталған сабақтарды жоспарлау, оқу тапсырмаларын әзірлеу және бағалау мәселелері бойынша;</li> <li>– әдістемелік құжаттаманы жүргізу және ата-аналармен өзара әрекеттесу мәселелері бойынша;</li> <li>– тыңдаушылардың педагогикалық әзірлемелерін оқу процесіне енгізу бойынша сараптамалық ұсынымдар беру</li> </ul>		
Курстан кейінгі вебинарлар және әдістемелік шеберханалар:		<p>Курс аяқталғаннан кейін 1–2 ай аралығында:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– тақырыптық онлайн-вебинарлар мен әдістемелік шеберханалар өткізіледі;</li> <li>– тыңдаушылардың функционалдық сауаттылықты дамыту бойынша сәтті енгізген тәжірибелері мен кейстері талданады;</li> <li>– білімді практикада қолдану барысында туындаған күрделі сұрақтарға жауаптар беріледі.</li> </ul>		
Кәсіби қарым-қатынас форумы/тобы:		<ul style="list-style-type: none"> <li>– кәсіби чатқа немесе онлайн-топқа (Telegram, WhatsApp, Google-топтар) қолжетімділік беріледі;</li> <li>– сабақ жоспарлары, шаблондар, жұмыс парақтары, әдістемелік материалдармен алмасу мүмкіндігі ұсынылады;</li> <li>– горизонталды тәлімгерлік (peer-to-peer қолдау) формалары ынталандырылады</li> </ul>		
Онлайн-кітапхана және әдістемелік банк:		<ul style="list-style-type: none"> <li>– курс материалдарына тұрақты қолжетімділікке ие болады;</li> <li>– функционалдық сауаттылықты дамытуға арналған шаблондар, нұсқаулықтар мен әдістемелік ұсынымдардың жанартылған нұсқаларын пайдалана алады;</li> <li>– жаңа әдебиеттер, жарияланымдар және кәсіби іс-шаралар бойынша ұсынымдар алады.</li> </ul>		
Қорытынды енгізуді ерікті супервизиялау:		<p>мұғалімдер өздерінің авторлық сабақтарын, тапсырмалар жинағын немесе оқу модульдерін диагностикалау және рефлексиялау үшін супервизияға қатыса алады;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– жеке кәсіби даму маршруттарын іске асыруға әдістемелік сүйемелдеу көрсетіледі;</li> <li>– орталық әдіскерлерімен бірлесіп педагогикалық шешімдер мен нәтижелер талданады</li> </ul>		

Қолдау әдістері:	
жеке сұраныстарға жауаптар);	жеке сұраныстарға жедел жауап беру; – практика нәтижелерін және енгізілген әдіс-тәсілдердің тиімділігін талдау;
сауалнамалар, күнделіктер, талқылаулар;	– сауалнамалар, рефлексиялық күнделіктер, кәсіби талқылаулар жүргізу; – топтық кейстерді шешу және оқу материалдарын бірлесіп әзірлеу.
Ұзақтығы және форматы:	курстан кейінгі қолдау мерзімі – курс аяқталғаннан кейін 12 айға дейін; – формат – қашықтан, икемді кесте бойынша; – қолдау тыңдаушының қалауы бойынша немесе әдіскердің бастамасымен жүзеге асырылады.
Курстан кейінгі қолдаудың нәтижелері:	мұғалімнің функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған алған білімдерін практикада қолдануға деген сенімділігі артады; – кәсіби қоғамдастыққа қатысуы және әдістемелік белсенділігі күшейеді;
	– рефлексия дағдылары қалыптасып, педагогикалық бастамашылдық пен үздіксіз оқуға дайындық деңгейі жоғарылайды.
	рефлексияның пайда болуы, бастамашылдықтың және одан әрі оқуға дайындықтың өсу

## 10.Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

### Заңдар мен нормативтік-құқықтық актілер тізімі

1. Бала құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясы. URI: [https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400\_] ([https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400_))
2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (15.04.2025 ж. өзгертулер мен толықтырулармен). URI:[https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319\_] ([https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319_))
3. «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ Заңы (30.12.2024 ж. № 148-VIII өзгертулермен).

4. Мүмкіндігі шектеулі балаларға әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау көрсету туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы № 343 Заңы (01.07.2023 ж. № 226-VII өзгертулермен). URI: [[https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343_)] ([https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343_))

5. Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы 2002 жылғы № 345 Заңы (13.04.2025 ж. өзгертулермен). URI: [[https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345_)] ([https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345_))

6. Инклюзивті білім беру мәселелері бойынша заңнамалық актілерге өзгерістер енгізу туралы 2021 жылғы № 56-VII ҚРЗ Заңы. URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2100000056>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2100000056>)

7. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы № 348 бұйрығы (мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттар). URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031>)

8. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы № 249 қаулысы (мектепке дейінгі, орта білім дамуы тұжырымдамасы). URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>)

9. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы № 338 бұйрығы (педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары). URI: [[https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750_)] ([https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750\\_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750_))

10. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы № 385 бұйрығы (білім беру ұйымдарының қызметінің үлгілік қағидалары). URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029329>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029329>)

11. Қазақстан Республикасы БҒМ бұйрығы № 4, 2022 ж. – ерекше білім беруді қажет ететін балалардың білім алу қажеттіліктерін бағалау қағидалары. URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026618>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026618>)

12. Қазақстан Республикасы БҒМ бұйрығы № 130, 2020 ж. – педагогтердің міндетті құжаттары. URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2000020317>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2000020317>)

13. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы № 92 бұйрығы – психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс қағидалары. URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036047>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036047>)

14. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы № 117 бұйрығы – арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау стандарттары. URI: [<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036137>] (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036137>)

## Негізгі әдебиеттер

1. Бутабаева Л. А., Ноғайбаева Г. А., Исмағұлова С. К., Темірбаева М. Ж., Жүсіп А. Қ. Қазақстан Республикасындағы жалпы білім беретін мектептегі психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі мамандарының рөлі // Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы. Краснодар, 2022. Б. 314–318.
2. Абдуразова П. А., Үсенбай А. У., Алданазарова М. Ш. Инклюзивті білім беруді ілгерілету: ерекше қажеттіліктері бар оқушыларға арналған виртуалды зертханалық симуляциялардың ықпалы мен әлеуеті. 2025-02-26. URI:[<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5659>]  
(<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5659>)
3. Абдигапбарова А. Б., Сейтмуратов А. Ж., Менлихожаев С. К. Инклюзивті білім беруде математика пәнінен оқушылардың жетістіктерін бағалау критерийлері. 2024-12-26. URI:  
[<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5114>]  
(<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5114>)
4. Сенгербекова Б., Осман Ж., Сейтқасымова Г. Инклюзивті білім берудегі дилеммалар: әдебиеттерден алынған сабақтар. 2024-12-26. URI:  
[<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/6635>]  
(<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/6635>)
5. Yersultanova A., Karelkhan N., Azieva G. T., Uaisova M. S., Abdibekova L. M. Инклюзивті сыныпта цифрлық сауаттылықты оқытуға арналған білім беру ресурстары. 2023-06-30. URI:  
[<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5553>]  
(<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5553>)
6. Шмидт В. В., Шаболтанова К. Б. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті білімге енгізуде мектепке дейінгі ұйым мамандарының өзара әрекеттестігі. 2021. URL:  
[<http://localhost:8080/xmlui/handle/123456789/4476>]  
(<http://localhost:8080/xmlui/handle/123456789/4476>)
7. Танабаева Г., Боранбаева А. Интеллектуалды дамуында бұзылыстары бар мектепке дейінгі жастағы балалардың сөздік қорын ертегілер арқылы дамыту тәсілдері. The Bulletin, 411(5), 210–226. 2024. URL:  
[<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.836>](<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.836>)
8. Мусабалинова А. А., Полат Ф. Қазақстандағы инклюзивті мектепке дейінгі білім беруді білім беру саясаты аясында контекстуализациялау. Педагогикалық ғылымдар журналы. 2023. №1. Б. 32–44. URL:  
[<https://rep.ksu.kz/bitstream/handle/data/15979/пед-32-44.pdf>]  
(<https://rep.ksu.kz/bitstream/handle/data/15979/%D0%BF%D0%B5%D0%B4-32-44.pdf>)
9. Мусабалинова А. А., Полат Ф., Жолдасова К. К. Инклюзивті сынып профилі: бағалау құралын мәдени валидациялау және мектепке дейінгі білім беру контексінде қолдану. Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы, «Педагогика

ғылымдары». 2024. № 3(83). URL:  
[<https://bulletin-pedagogy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/2826/950>]  
(<https://bulletin-pedagogy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/2826/950>)

10. Федорова Т. Т., Сафина Д. К. Орта кәсіптік білім беру жағдайында мүмкіндіктері шектеулі адамдарды оқытудың инновациялық формалары («ТИСБИ» мысалында). Инклюзия в образовании. 2024. Т. 9, № 2 (34). URL: [<https://www.tisbi.ru/files/prod/home/nauka/gurnal-inklyuziya-v-obrazovanii/50e5f83a2dfdf68fcc5679caa4e9d951.pdf>]  
(<https://www.tisbi.ru/files/prod/home/nauka/gurnal-inklyuziya-v-obrazovanii/50e5f83a2dfdf68fcc5679caa4e9d951.pdf>)

### **Қосымша әдебиеттер**

11. Білім берудің барлық деңгейінде сабақтастық және инклюзивтілік қағидаттарын іске асыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰАО, 2024. 192 б. URI: [<https://uba.edu.kz/storage/app/media/INKL%20%20RS%20%20RS%20%20RS%20%2029.03.2024.pdf>](<https://uba.edu.kz/storage/app/media/INKL%20%20RS%20%20RS%20%20RS%20%2029.03.2024.pdf>)

12. Шатских А. А. Инклюзивті білім беру: барлық білім алушылар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етудегі қиындықтар. 2024-02-23. URI: [<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7757>]  
(<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7757>)

13. Заречнева О. И., Михайличенко И. А. Инклюзия = Қазіргі заманғы білім бе? 2023-02-17. URI: [<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/6479>]  
(<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/6479>)

14. Оспанова А. М., Кантарбаева Д. Е. Тірек-қимыл аппараты бұзылған оқушыларды инклюзивті білім беру жағдайында психологиялық-педагогикалық қолдау жүйесі. 2024-02-23. URI: [<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7732>]  
(<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7732>)

15. Гаджиева Л. В., Павлюченко В. И. Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларды оқытуды дараландырудың формасы ретінде информатика және математика пәндерінен жұмыс парақтары. 2024-02-23. URI: [<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7662>]  
(<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7662>)

16. Фоменко А. С. Инклюзивті білім беру педагогтерінің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру. 2024-02-23. URI: [<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7753>]  
(<https://repo.kspi.kz/handle/123456789/7753>)

17. Абдуразова П. А., Үсенбай А. У., Алданазарова М. Ш. Инклюзивті білім беруді ілгерілету: ерекше қажеттіліктері бар оқушыларға арналған виртуалды зертханалық симуляциялардың ықпалы мен әлеуеті. 2025-02-26. URI:[<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5659>]  
(<https://journals.nauka-nanrk.kz/bulletin-science/article/view/5659>)